

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเกษตรกร ภาครัฐ และ นักวิจัย เพื่อพัฒนาวิธีที่มีค่าใช้จ่ายต่ำและเข้าใจง่าย สำหรับเกษตรกร ในการ ตรวจสอบสุขภาพและประเมินสุขภาพแปลงเกษตรของตนเอง 2) เสริมสร้างศักยภาพของ เกษตรกรในการตรวจสอบสุขภาพแปลงเกษตรด้วยตัวเองโดยการจัดทำคู่มือสำรวจความ หลากหลายของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศดิน และ3) การพัฒนาเกษตรกรให้มีองค์ความรู้ในด้าน อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิตในดินของระบบนิเวศเกษตร ในการศึกษาค้น นี้จะได้มีการจัดทำคู่มือการเรียนรู้ ประกอบการฝึกอบรม ในภาคบรรยาย สาธิต และการปฏิบัติ จริงของเกษตรกรในด้านความรู้ทั่วไป วิธีการศึกษาและจัดจำแนกสัตว์ขัปล้องขนาดใหญ่ในดิน และการประเมินสุขภาพแปลงเกษตร ทำการศึกษา ในแปลงเกษตรที่มีการผลิตพืชตามระบบ เกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) และได้มาตรฐาน อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

จากการลงพื้นที่ปฏิบัติจริงร่วมกับเกษตรกร พบว่า เกษตรกรสามารถปฏิบัติตามคู่มือใน การเก็บข้อมูลสัตว์ขัปล้องในดิน จัดจำแนก และ ประเมินสุขภาพระบบนิเวศเกษตรได้ด้วย ตนเอง นอกจากนี้เกษตรกรยังได้มีการเสนอความคิดเห็นเพื่อการดำเนินงานวิจัยในอนาคต และ ปรับปรุงคู่มือให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้สรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้ 1) วิธีวางกับ ดักหลุมเป็นวิธีที่สะดวกมากที่สุดสำหรับการทำของเกษตรกร และวิธี Berlese funnel มียุ่งยาก ในทางปฏิบัติ 2) เกษตรกรสามารถใช้คู่มือในการจัดจำแนกสัตว์ขัปล้องในดินได้ แต่อย่างไรก็ ตามควรมีการเพิ่มภาพประกอบของสัตว์ขัปล้องในดินในสภาพธรรมชาติ และภาพเปรียบเทียบ สัตว์ขัปล้องในดินที่มีลักษณะคล้ายกัน 3) เกษตรกร พร้อมที่จะทำการตรวจสอบสุขภาพแปลง เกษตรของตนเอง เพื่อการอนุรักษ์ดิน แต่อย่างไรก็ตามเกษตรกรอยากให้ภาครัฐเข้ามา สนับสนุนในเรื่อง ของการแจกจ่ายคู่มือ ให้คำแนะนำในการตรวจสอบและจำแนกสัตว์ขาขั ปล้องอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

ภายหลังจากการอบรม ทั้งในภาคบรรยายและปฏิบัติ พบว่าเกษตรกรมีเข้าใจในเรื่อง ของบทบาทของสิ่งมีชีวิตในดินภายในและแนวทางอนุรักษ์สิ่งมีชีวิตในดินที่เกี่ยวระบบนิเวศ เกษตร รวมถึงแนวทางการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์ขาขัปล้องในดินเพื่อ สนับสนุนการตรวจประเมินเกษตรอินทรีย์และการเพื่อเพิ่มมูลค่า

คำสำคัญ : ดัชนีชีวิตทางชีววิทยา ความหลากหลายทางชีวภาพ สัตว์ขัปล้องขนาดใหญ่ในดิน สุขภาพแปลงเกษตร